

โรคใบหน้าเบี้ยวครึ่งซีก Bell's Palsy

นางสาวลัดดาวรรณ แซ่ลี นักวิชาการสาธารณสุข งานแพทย์แผนจีน

โรคใบหน้าเบี้ยวครึ่งซีกแบบ Bell หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า Bell's Palsy เป็นโรคที่มีการอักเสบของเส้นประสาทสมองคู่ที่ 7 โดยภาวะปกติ เส้นประสาทสมองคู่ที่ 7 จะมาเลี้ยงกล้ามเนื้อของใบหน้ามีความผิดปกติของเส้นประสาทสมองเส้นนี้ อาการหลับตาไม่สนิทข้างหนึ่ง ยกคิ้วไม่ได้ มุมปากตก เวลาดื่มน้ำแล้วน้ำไหลออกจากมุมปากด้านหนึ่ง เส้นประสาทเกี่ยวกับการรับรส กล้ามเนื้อใบหน้าที่อ่อนแรง เป็นต้น ในทางการแพทย์แผนจีนถ้ามี "deviation of the mouth" เรียก "Kou Wai (口歪)" หรือ

"Kou Pi (口僻)" ถ้ามี "deviation of mouth and eye" เรียก "Kou Yan Wai Xie 口眼歪斜"

สาเหตุการเกิดโรค

สาเหตุของการเกิดโรคยังไม่แน่ชัด แต่มีสมมติฐานว่าโรคอัมพาตใบหน้าเกิดจากการติดเชื้อไวรัส Herpes Zoster ทำให้หลอดเลือดที่ไปเลี้ยงเส้นประสาทใบหน้าหดเกร็ง บวม น้ำ ถูกกดทับ หรืออาจเกิดจากเยื่อหุ้มกระดูกใน Stylomastoid foramen อักเสบ ทำให้เส้นประสาทใบหน้าถูกกดทับ การไหลเวียนของเลือดติดขัดส่งผลให้เส้นประสาทใบหน้าอักเสบ พยาธิสภาพของโรคนี้คือ เส้นประสาทใบหน้าน้ำบวม มีการหลุดลอกของ myelin sheath และในระยะท้ายเกิดการเสื่อมของ axon

ระยะการเกิดโรค

แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะแรก (ระยะเฉียบพลัน) ตั้งแต่เริ่มป่วยจนถึง 15 วัน
2. ระยะกลาง (ระยะฟื้นตัว) ตั้งแต่วันที่ 16 จนถึง 6 เดือน
3. ระยะสุดท้าย (ระยะมีอาการหลงเหลือ) ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป

โรคอัมพาตใบหน้าครึ่งซีก

สาเหตุและกลไกการเกิดโรค

ผู้ป่วยมักมีประวัติการทำงานหนักมากเกินไป ร่างกายอยู่ในภาวะพร่อง เมื่อโดนลมต่างๆ (ลมเย็น ลมร้อน ลมชื้น ลมเสมหะ)

กระทบที่ใบหน้า ทำให้ซี่และเลือดอุดตันที่เส้นลมปราณแล้ว เมื่อเส้นลมปราณล้นติดขัด จึงส่งผลให้การทำงานของกล้ามเนื้อบริเวณใบหน้าผิดปกติ

การวินิจฉัยแยกกลุ่มอาการ

1. ลมเย็นกระทำต่อเส้นลมปราณแล้ว พบในระยะแรก มีประวัติถูกลมเย็น ลื่นเล็กฝ้าบางขาว ชีพจรรลายนั่น

2. ลมร้อนกระทำต่อเส้นลมปราณแล้ว

พบในระยะแรก มักเกิดหลังเป็นหวัด มีไข้ หรือติดเชื้อไวรัส ลื่นแดง ฝ้าบางเหลือง ชีพจรรลยเร็ว

3. ลมชื้นและเสมหะกระทำต่อเส้นลมปราณแล้ว

พบในระยะแรก มีอาการหน้ากระตุกหรือเกร็งชา วิงเวียนศีรษะ ศีรษะหนัก แน่นหน้าอก มีเสมหะร่วมด้วย ลื่นอ้วน ฝ้าหนาขาว ชีพจรรตึงลื่น

4. ซี่และเลือดไม่เพียงพอ

พบในระยะฟื้นตัวหรือเป็นโรคนาน มักมีอาการเวียนศีรษะ แขนขาอ่อนแรงร่วมด้วย หน้าซีด ลื่นสีอ่อน ชีพจรรอ่อน

5. ซี่พร่องและเลือดคั่ง

พบในระยะหลังของการเกิดโรค อาจมีอาการกล้ามเนื้อใบหน้ากระตุกร่วมด้วย ลื่นคล้ำอ่อน ฝ้าบางขาว ชีพจรรเล็กฝืดหรืออ่อน

โรคอัมพาตใบหน้าครึ่งซีก

สาเหตุการเกิดโรค

หลักการรักษาโดยวิธีแพทย์แผนจีน

"ขจัดลม ทะลวงเส้นลมปราณแล้ว เพิ่มภูมิต้านทานและการไหลเวียนเลือด"

แบ่งตามกลุ่มอาการโรค

1. ลมเย็นกระทำต่อเส้นลมปราณแล้ว ใช้วิธีขจัดลมหนาว อบอุ่นเส้นลมปราณ
2. ลมร้อนกระทำต่อเส้นลมปราณแล้ว ใช้วิธีขจัดลมดับร้อน ทะลวงเส้นลมปราณแล้ว เพิ่มการไหลเวียนเลือด
3. ลมชื้นและเสมหะกระทำต่อเส้นลมปราณแล้ว ใช้วิธีขจัดลมสลายเสมหะ ทะลวงเส้นลมปราณแล้ว ลดการเกร็ง
4. ชี้อะเลียดไม่เพียงพอ ใช้วิธีบำรุงชี้อะเลียด สงบลม ลดการเกร็ง
5. ชีพรัองและเลือดคั่ง ใช้วิธีบำรุงชี้อะเลียดเพิ่มการไหลเวียนเลือด ทะลวงเส้นลมปราณแล้ว ลดการเกร็ง

โรคอัมพาตใบหน้าครึ่งซีก

หลักการรักษาโรคทางกายแพทย์แผนจีน

เอกสารอ้างอิง

<https://www.rama.mahidol.ac.th/ramachannel/article/%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%84%E0%B9%83%E0%B8%9A%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B9%89%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B6%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%8B%E0%B8%B5/>

<https://www.huachiewtcm.com/content/7223/%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%84%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B9%83%E0%B8%9A%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B2-bells-palsy>